

Aan de deelnemers van Recreatieschap Stichtse Groenlanden: de raden, de colleges en de burgemeesters van De Bilt, De Ronde Venen, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Woerden en IJsselstein & en provinciale staten en het college van gedeputeerde staten van Utrecht.

Utrecht, 29 november 2018

Kenmerk: Z-182427 / UIT-184291
Referentie: F. Duijve
E-mailadres: F.Duijve@recreatiemiddennederland.nl
Bijlage(n): Ontwerp Uitgangspunten Programmabegroting 2020, Aanleverschema 2019, Kadernota 2019-2022.
Onderwerp: Ontwerp Uitgangspunten Programmabegroting 2020

Geachte deelnemer aan Recreatieschap Stichtse Groenlanden,

In de vergadering van 28 november 2018 heeft het dagelijks bestuur bijgevoegde 'Ontwerp Uitgangspunten Programmabegroting 2020' opgesteld. Deze uitgangspunten worden gehanteerd bij het opstellen van de Ontwerp Programmabegroting 2020, evenals de overkoepelende financiële en beleidsmatige kaders die geformuleerd zijn in de 'Kadernota 2019-2022'.

Gelet op artikel 58b van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 31 lid 3 van de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Stichtse Groenlanden stellen wij u in de gelegenheid uw zienswijze op de Ontwerp Uitgangspunten Programmabegroting 2020 kenbaar te maken.

Graag ontvangen wij uw zienswijze vóór 28 januari 2019, zodat het Algemeen Bestuur uw zienswijzen kan betrekken in de besluitvorming. Ter informatie is eveneens het aanleverschema 2019 voor de financiële stukken van Recreatieschap Stichtse Groenlanden bijgevoegd. Indien u prijs stelt op nadere toelichting, kunt u altijd contact opnemen met het secretariaat (030 – 2974000).

Met vriendelijke groet,

Mw. S. Stolwijk;
secretaris

UITGANGSPUNTEN PROGRAMMABEGROTING 2020

Het algemeen bestuur van Recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft begin 2018 de 'Kadernota 2019-2022' vastgesteld. Deze kadernota dient als algemeen beleidskader en financieel uitgangspunt voor de 4-jarige budgetperiode die loopt van 2019 tot 2022. Naast de kadernota, die eens in de vier jaar wordt opgesteld, stelt het bestuur jaarlijks specifieke uitgangspunten voor de begroting voor het volgende begrotingsjaar op.

Het dagelijks bestuur van Recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft deze 'Uitgangspunten Programmabegroting 2020' opgesteld. Deze uitgangspunten zijn een verbijzondering van de 'Kadernota 2019-2022'.

CONTEXT & AMBITIE

Recreatieschap Stichtse Groenlanden is een gemeenschappelijke regeling (GR) op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Binnen deze GR werken gemeenten De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Stichtse Vecht, Nieuwegein, Utrecht en Woerden en de Provincie Utrecht samen aan beheer en ontwikkeling van toegankelijke recreatierreinen en –voorzieningen voor inwoners en bezoekers van de regio.

Het recreatieschap heeft de uitvoering van haar werkzaamheden – 'Beheer & Onderhoud', 'Toezicht & Handhaving', 'Bedrijfsvoering', 'Ontwikkeling' en 'Exploitatie' – belegd bij bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland. Recreatie Midden-Nederland is dé uitvoeringsorganisatie voor Plassenschap Loosdrecht e.o., Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Routebureau Utrecht.

Recreatie Midden-Nederland heeft voor de periode 2019 e.v. een aantal ambities geformuleerd die zijn beschreven in de Verbeteragenda 'Higher Grounds'. Recreatie Midden-Nederland zal in de komende jaren transformeren naar een zelfbewust, professioneel en toekomstbestendig bedrijf met eigen identiteit dat kan inspelen op veranderende vragen van recreanten, opdrachtgevers en stakeholders.

Dit betekent onder andere dat Recreatie Midden-Nederland, namens haar opdrachtgevers, ondernemers de ruimte biedt om recreatieve bedrijven op te zetten en activiteiten te ontplooiën binnen de werkgebieden van de opdrachtgevers, waarmee wordt ingespeeld op de wensen van de recreant en eisen van deze tijd. Recreatie Midden-Nederland transformeert van een beheer- naar een regieorganisatie die zich niet alleen richt op de instandhouding van bestaande terreinen en voorzieningen, maar zich ook gaat richten op het ontwikkelen en (indirect) exploiteren van locaties voor dagrecreatie in de openlucht.

PLANNING & CONTROL

Het dagelijks bestuur heeft deze 'Uitgangspunten Programmabegroting 2020' opgesteld en biedt deze voor zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan de staten van de deelnemende provincie aan. Met inachtneming van eventuele zienswijzen stelt het algemeen bestuur (AB) de uitgangspunten vast waarna het dagelijks bestuur aan de slag gaat met het opstellen van de 'Ontwerp Programmabegroting 2020'.

De planning is als volgt:

P&C-document	Datum vaststelling DB	Datum verzending naar deelnemers (griffies)	Datum zienswijze retour	Datum vaststelling AB
- Kadernota 2020	Week 48 DB 28 nov. 2018	Week 48 29/30 nov. 2018	Week 5 28 januari 2019	DB 6 feb. 2019 AB 20 feb. 2019
- Begroting 2020	Week 15 DB 10 april 2019	Week 15 11/12 apr. 2019	Week 23 5 juni 2019	DB 19 juni 2019 AB 3 juli 2019

Wijziging Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De Ontwerp Programmabegroting 2020 wordt volgens de financiële verslaggevingsregels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgesteld. Het BBV is onlangs gewijzigd met als gevolg dat de begroting (en jaarrekening) er voortaan anders uit komen te zien. Deze stelselwijziging geschiedt budgetneutraal, maar de begrotingsopbouw wijzigt ten opzichte van voorgaande begrotingen. Enerzijds technisch, doordat de wijze van rentetoerekening en overhead wijzigt. Anderzijds in de presentatie, omdat een aantal verplichte overzichten in de huidige begroting (meerjarig) ontbreken. Daarnaast dienen rente, het begroot rekeningresultaat en overhead in een apart programma financiën gepresenteerd te worden. Tot slot zal door toepassing van het vernieuwde BBV het financiële kader (financiële verordening en mogelijk ook de GR) geactualiseerd moeten worden.

PROGRAMMA EN PRODUCTEN

ONTWIKKELING

Sinds de toetreding van gemeente De Ronde Venen (2018) kent Recreatieschap Stichtse Groenlanden twee afzonderlijke programma's:

- Programma A: de recreatieterreinen in het gebied rondom de stad Utrecht, in de uiterwaarden langs Lek en in het Groene Hart.
- Programma B: de Vinkeveense Plassen.

Voor beide programma's wordt in 2019 een programmaplan opgesteld. Het plan '*Programma A Stichtse Groenlanden 2019 e.v.*' omvat de ontwikkelambitie en –strategie voor de komende jaren en dient als opvolger van '*Ontwikkelplan 2015-2018*'. Het plan '*Programma B Vinkeveense Plassen 2019 e.v.*' heeft een iets bredere scope en vloeit voort uit het '*Toekomstplan Vinkeveense Plassen*' dat er primair op is gericht om ook in 2024 – na het wegvallen van de bijdrage van Amsterdam – tot een sluitende begroting te komen.

Binnen de kaders van de *Programmabegroting 2020* en aan de hand van beide programmaplannen wordt een concreet *Jaarplan 2020* opgesteld.

BEHEER EN ONDERHOUD

In de huidige economie is het steeds duurder en moeilijker om relatief eenvoudige dagelijks beheer- en onderhoudswerkzaamheden (waaronder vuilafvoer, snoei- en maaiwerk) uit te besteden. Het recreatieschap wil mogelijke kostenstijgingen voorkomen en zich ervan verzekeren dat deze werkzaamheden worden uitgevoerd. Dit kan door dergelijke werkzaamheden met eigen personeel te doen. Recreatie Midden-Nederland gaat daarom de formatie van team 'Beheer & Onderhoud' uitbreiden. Zo wordt voorkomen dat de kosten voor beheer & onderhoud voor het recreatieschap stijgen.

Team Beheer & Onderhoud zorgt voor het beheer van de terreinen en plassen, recreatieve routes en paden en het onderhouden van voorzieningen. Het niveau van beheer & onderhoud verschilt per terrein en is afhankelijk van onder meer wet- en regelgeving, de functie, de intensiteit van gebruik en de behoefte van recreanten en de opdracht van het recreatieschap.

TOEZICHT EN HANDHAVING

Om veilig te kunnen recreëren en om overlast te bestrijden, is het belangrijk dat toezicht en handhaving wordt ingezet op de terreinen en plassen van het recreatieschap. De behoefte aan toezicht en handhaving groeit. Enerzijds omdat naast wettelijke taken ook een beroep wordt gedaan op het gastheerschap van de BOA's, anderzijds omdat Recreatieschap Stichtse Groenlanden in de komende jaren meer wil gaan handhaven op

het naleven van de 'eigen' Verordening Recreatieschap Stichtse Groenlanden (die in 2019 wordt geactualiseerd). Dit vraagt om meer inzet op bestuurlijke handhaving.

In de *Programmabegroting 2020* wordt een bedrag van € 84.000 voor BOA's en € 67.000 voor interne ondersteuning van bestuurlijke handhaving en juridisch advies opgenomen, zodat Recreatie Midden-Nederland haar formatie kan uitbreiden. De kosten voor toezicht & handhaving worden in totaal met €151.000 verhoogd als dat binnen de financiële kaders kan worden gerealiseerd door verlaging van andere budgetten, waaronder het onderhoudsbudget.

UITGANGSPUNTEN PROGRAMMABEGROTING 2020

Voor het opstellen van de *Programmabegroting 2020* worden de uitgangspunten van de *Kadernota 2019-2022* gehanteerd, het financieel kader uit de kadernota voor deze budgetperiode is leidend. Zo wordt er geen verhoging van de deelnemersbijdrage gevraagd anders dan indexatie. Aanvullend op de *Kadernota 2019-2022*, wordt de *Programmabegroting 2020* opgesteld aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- 1) De deelnemersbijdrage aan Recreatieschap Stichtse Groenlanden wordt met 1,5% verhoogd als gevolg van loon- en prijsindexatie, ervan uitgaande dat:
 - a) De deelnemersbijdrage aan Recreatie Midden-Nederland met 2% wordt geïndexeerd. In afwachting van nieuwe cao-onderhandelingen is gekeken naar vergelijkbare cao's en lijkt 2% een realistisch percentage;
 - b) Het te hanteren prijsindexcijfer, op basis van de cijfers 2018 en de verwachtingen 2019, 1% voor 2020 bedraagt. Ook in de meerjarenraming wordt met deze prijsindex gerekend. Dit is een voorzichtige inschatting, gezien het cultureel planbureau voor 2020 een prijsindexatie van 1,5% verwacht;
 - c) Voor de inkomsten uit exploitatie (zoals erfpacht, verhuur, vergunningen, evenementen etc.) wordt een stijgingspercentage van 1% ten opzichte van 2019 aangehouden;
 - d) Er geen extra inkomsten uit exploitatie worden verwacht ten opzichte van 2019;
 - e) Ca. 50% van de kosten in de begroting van het Recreatieschap bestaat uit doorbelasting vanuit Recreatie Midden-Nederland en 50% uit andersoortige kosten. Daarmee komt het gewogen gemiddelde uit op 1,5%. Indien de deelnemersbijdrage niet met dit percentage wordt aangepast, dan heeft dit consequenties voor het dienstverleningsniveau van het Recreatieschap.
- 2) In de kadernota 2020 van Recreatie Midden-Nederland wordt rekening gehouden met een uitbreiding van de vaste formatie van 'Beheer & Onderhoud' en 'Toezicht & Handhaving'. Voor de uitbreiding op 'Beheer & Onderhoud' is dekking binnen het onderhoudsbudget vanwege aflopende contracten. Voor de uitbreiding op 'Toezicht & Handhaving' wordt naar dekking gezocht bij het opstellen van de Ontwerp Programmabegroting 2020. In een toelichting bij de programmabegroting zal uiteen worden gezet in hoeverre er dekking is gevonden en ten koste van welke andere budgetten dit gaat. Uitgangspunt is namelijk dat de deelnemersbijdrage aan het Recreatieschap, buiten de voorgestelde prijsindexatie, niet stijgt.
- 3) Het beheer en onderhoud vindt plaats op basis van functievereisten, wettelijke kaders en vastgestelde kwaliteitsprofielen. De algemene onderliggende gedachte is 'schoon, heel en veilig'. Door het invoeren van een inspectiecyclus wordt er geleidelijk een overgang gemaakt van budget-gestuurd beheer naar kwaliteit-gestuurd beheer.
- 4) Reservering voor groot onderhoud vindt plaats op basis het vigerende MJOP, dat loopt tot 2029. Om de huidige kostenontwikkelingen te kunnen volgen worden de bedragen geïndexeerd. In 2020 wordt het MJOP opnieuw opgesteld met behulp van het nieuwe beheersysteem GeoVisia.
- 5) Per 1 januari 2018 heeft het recreatieschap een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het Routebureau Utrecht en is daarmee één van de opdrachtgevers. De bijdrage (€ 126.700,- voor programma A en € 31.600,- voor programma B op prijspeil 2019) die jaarlijks aan het Routebureau moet worden betaald, wordt volledig gedekt vanuit de beschikbare middelen voor het routebeheer in de begroting van het recreatieschap.
- 6) Als basis voor de inkomsten uit bezoek aan het strandbad Maarsseveen wordt uitgegaan van een meerjarig gemiddelde van 80.000 betalende bezoekers (programma A).

- 7) De infrastructuur en gerealiseerde recreatieve voorzieningen op terreinen van het Recreatieschap worden na afloop van de technische levensduur vervangen, tenzij nieuwe inzichten tot een andere keuzes leiden. Dit geldt ook voor het materieel, dat nodig is voor de uitvoering van de taken van het schap.

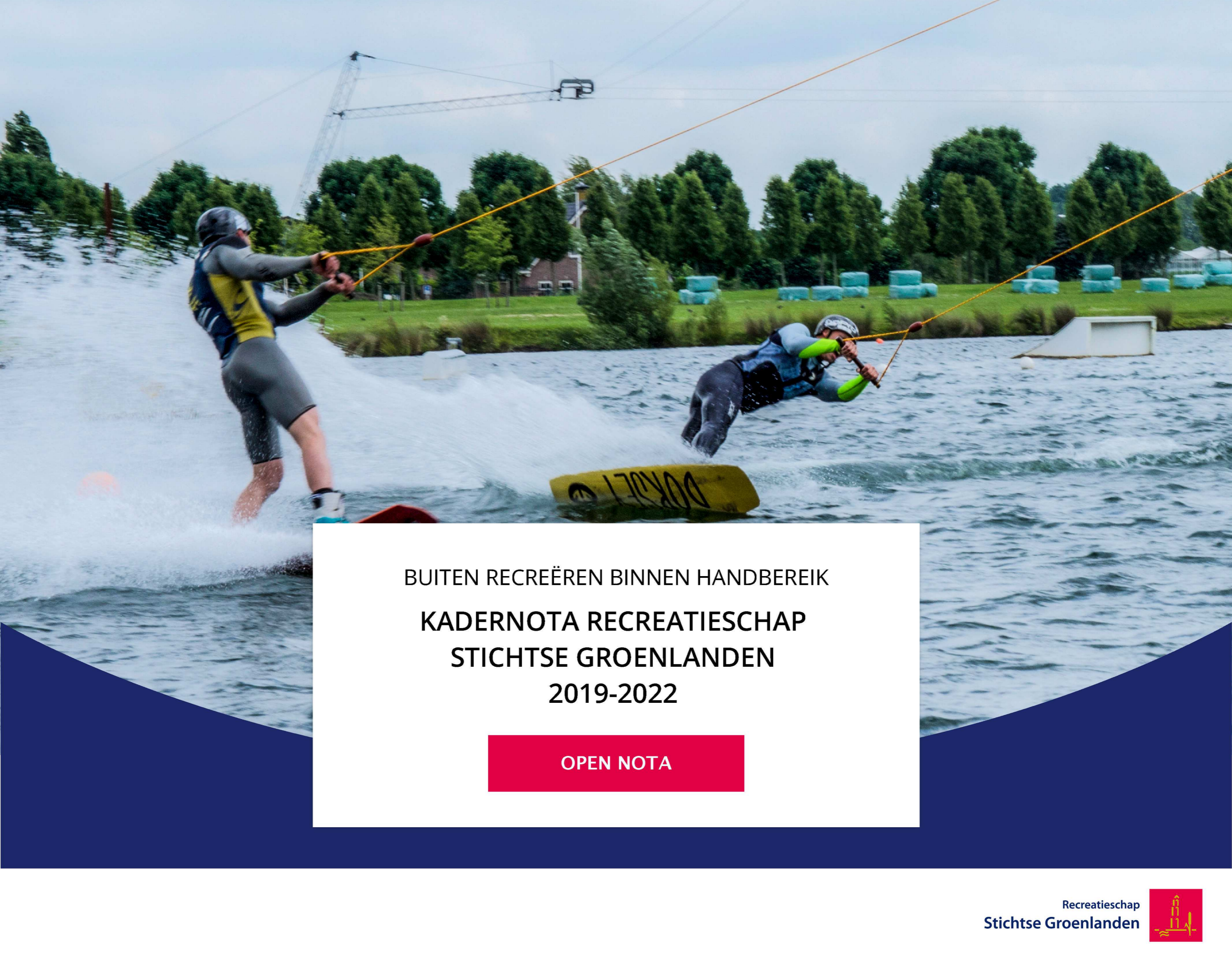
WEERSTANDSVERMOGEN EN RESERVES

Het bestuur van het recreatieschap stelt aan de hand van een risico-inventarisatie de benodigde omvang van het weerstandsvermogen vast.

De algemene reserve is in eerste aanleg beschikbaar als buffer voor deze risico's. Dat betekent dus ook, dat deze reserve minimaal moet overeenkomen met deze benodigde buffer. Een eventueel hoger saldo in de algemene reserve kan gebruikt worden voor andere activiteiten of – incidenteel – ingezet worden om een exploitatietekort op te vangen. Dat laatste kan alleen incidenteel, omdat de begroting structureel in evenwicht moet zijn.

Vooruitlopend op de Ontwerp Programmabegroting 2020 worden twee risico's onderschreven. Enerzijds wordt een uitbreiding van de formatie van Recreatie Midden-Nederland voorgesteld. Dit brengt risico's op personele aansturing als ziekte, verlof en andersoortige improductieve uren met zich mee. Recreatie Midden-Nederland acht zich in staat om deze risico's voldoende te mitigeren om hier geen negatieve consequenties uit voort te laten komen, deels door tijdelijke aanstellingen. Anderzijds is er het risico van de aantrekkende markt en prijsstijgingen. Gezien de kortlopende contracten is het voordeliger (en flexibeler) om personeel voor dagelijks beheer- en onderhoudswerkzaamheden in dienst te nemen.

Voor de Programmabegroting 2020 wordt een nieuwe risico-inventarisatie opgeleverd, waarin ook het risico van klimaatverandering wordt meegenomen.

BUITEN RECREËREN BINNEN HANDBEREIK
KADERNOTA RECREATIESCHAP
STICHTSE GROENLANDEN
2019-2022

OPEN NOTA

VOORWOORD

Steeds meer mensen gaan in hun vrije tijd naar buiten, even lekker er op uit en het liefst in de buurt. Fiets- en wandelroutes zijn populair en recreatieterreinen, plassen en stranden worden volop bezocht. In het midden van ons land zijn vele mogelijkheden voor openluchtrecreatie: een picknick, strand- en waterplezier, een sportief of cultureel festijn, om te genieten van rust en ruimte tijdens een wandeling, fiets- of kanotocht.

De regio Utrecht is een aantrekkelijke omgeving om te wonen, werken en recreëren. Het recreatieschap draagt hieraan bij door te zorgen voor een passend recreatieaanbod 'binnen handbereik'. De bezoekersaantallen zullen door de groeiende inwoneraantallen toenemen naar 2,5 miljoen unieke bezoekers, die gebruik maken van de 935 hectare aan recreatieterreinen en 1.850 kilometer recreatieve routes van Recreatieschap Stichtse Groenlanden. En dat is mooi: want buiten zijn en sporten is gezond, ontspant en geeft energie. Iedereen is welkom om in de recreatiegebieden te wandelen, fietsen, vissen, watersporten, zwemmen en varen.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden beheert en ontwikkelt deze recreatiegebieden. Binnen het recreatieschap werken gemeenten en provincie samen aan de uitdaging om inwoners de ruimte en mogelijkheden te geven om te recreëren, dit in goede banen te leiden en te zorgen voor onze prachtige omgeving.

De deelnemers in ons recreatieschap werken ook in de komende jaren aan eigentijdse plannen voor ons buitengebied. Dat is goed voor gemeenten, provincie en recreatieschap: maar vooral voor alle inwoners, recreanten, toeristen en ook ondernemers in de vrijetijdsector. Hieraan werken we iedere dag met veel plezier en passie.

Het recreatieschap heeft haar ambities voor de komende jaren uitgestippeld. Wat deze ambities zijn, hoe we tot deze keuzes zijn gekomen en wat de financiële onderbouwing hiervan is, leest u in deze Kadernota. Wij hopen dat dit een goed inzicht geeft in onze gezamenlijke taak en verantwoordelijkheid.

Herman Geerdes,

Voorzitter Recreatieschap Stichtse Groenlanden

INHOUD

VOORWOORD

PAGINA 2

1. WAT IS EEN KADERNOTA?

PAGINA 4

2. ONZE ORGANISATIE

PAGINA 5

3. ONZE UITVOERINGSORGANISATIE

PAGINA 7

4. AMBITIES & DOELEN

PAGINA 8

5. TRENDS & ONTWIKKELINGEN

PAGINA 17

6. UITGANGSPUNTEN BELEID EN BEGROTING

PAGINA 18

BIJLAGEN

PAGINA 20

1. WAT IS EEN KADERNOTA?

De Kadernota omvat het beleid van de samenwerkende gemeenten en provincie voor de gezamenlijke opgave: het ontwikkelen, beheren en houden van toezicht op onze recreatieterreinen. In de Kadernota 2019-2022 staan de beleidsmatige en financiële uitgangspunten voor de budgetperiode 2019-2022.

Het recreatieschap is net als iedere gemeenschappelijke regeling verplicht om een kadernota voor te leggen aan de raden en staten van de deelnemende gemeenten en provincie. Hiermee informeren we hen over de ambities van het recreatieschap, de keuzes die het bestuur van het recreatieschap heeft gemaakt ten aanzien van de opgave en wat dit betekent in financiële zin. De raden en staten van de deelnemende gemeenten en provincie worden in de gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven over de Kadernota 2019-2022.

Het indienen van een zienswijze op de Kadernota is geen verplichting, maar we zijn natuurlijk wel benieuwd of de deelnemende gemeenten en provincie onze gezamenlijke ambities, uitdagingen en gemaakte keuzes delen. Daarover gaan we graag in gesprek, zodat we samen helder hebben voor welke opgave we staan en hoe we deze het best kunnen uitvoeren in de komende jaren.

2. ONZE ORGANISATIE

Recreatieschap Stichtse Groenlanden is in 1999 – toen in de Provincie Utrecht een herstructurering en samenvoeging van de in de jaren '60 opgerichte recreatieschappen plaatsvond – opgericht *“ter behartiging van het belang van de deelnemers bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap.”*

Recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft als taak 'beheer & onderhoud', 'toezicht & handhaving', en 'ontwikkeling' van (vrij) toegankelijke en eigentijdse recreatievoorzieningen in het buitengebied. Dit buitengebied is veelzijdig: van uitgestrekte veenweidegebieden en de Vinkeveense Plassen tot agrarische gebieden en de Lek met zijn prachtige uiterwaarden. Wandelen, fietsen, vissen en watersporten als zwemmen en kanoën: het kan allemaal in de gebieden van Stichtse Groenlanden.

Het recreatieschap is een gemeenschappelijke regeling (GR) op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Op basis van deze wet

kunnen gemeenten, provincies en waterschappen publiekrechtelijk samenwerken aan een belang dat verder strekt dan de gemeente- of provinciegrens. Het belang van recreatie, natuur en landschap is regionaal van aard. De behartiging daarvan — waaronder begrepen het dragen van de kosten die gepaard gaan met de instandhouding en verbetering van voorzieningen — is daarom in een intergemeentelijk of regionaal samenwerkingsverband georganiseerd.

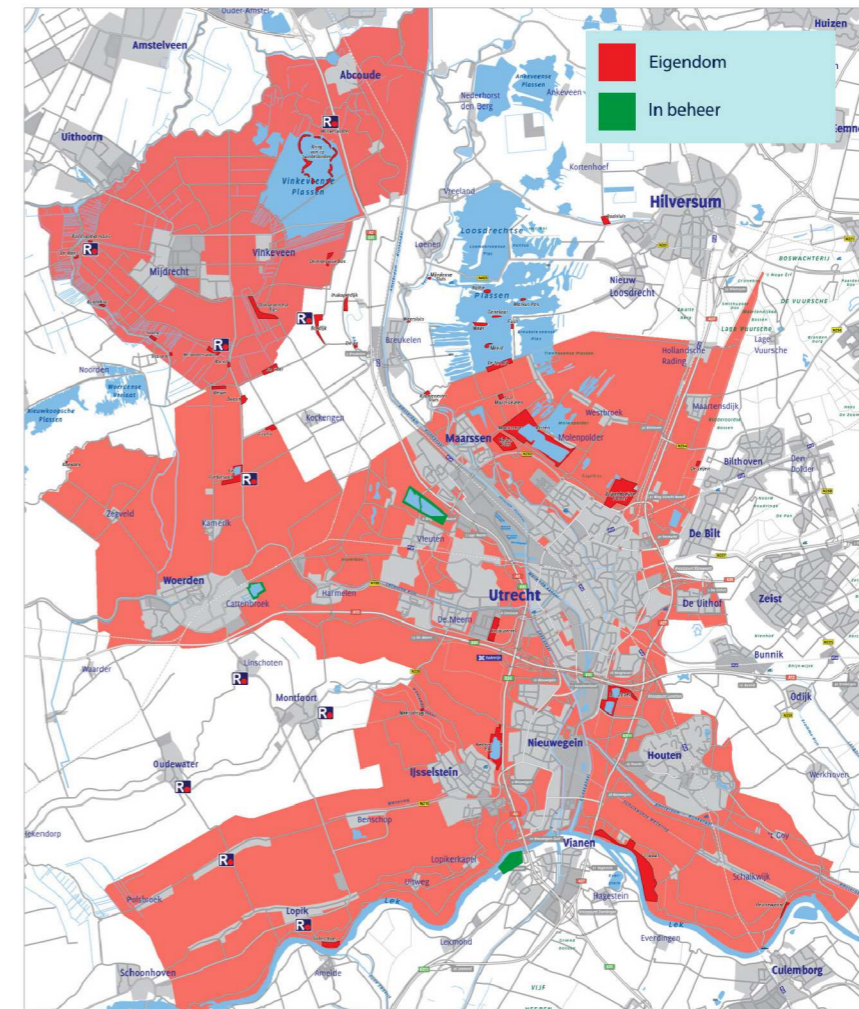
Deelnemers in het recreatieschap zijn de gemeenten De Bilt, De Ronde Venen, Houten, Lopik, Stichtse Vecht, Nieuwegein, Utrecht, Woerden en IJsselstein en de Provincie Utrecht. Het recreatieschap is een openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid, een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter.

In 2018 is gemeente De Ronde Venen, na opheffing van recreatieschap Vinkeveense Plassen, toegetreten tot het recreatieschap. Besloten is dat de financiële huishouding binnen het recreatieschap voorlopig wordt

gescheiden in 2 delen: het werkgebied van Stichtse Groenlanden van vòòr 2018 (programma A) en het werkgebied de Vinkeveense Plassen (Programma B) dat gemeente De Ronde Venen heeft ingebracht. Dit betekent dat de begroting bestaat uit twee programma's, er twee financiële administraties worden gevoerd en dat er over twee onderdelen verantwoording wordt afgelegd in de jaarrekening. Hiermee worden de financiële risico's over en weer gescheiden. De "oude" deelnemers van Stichtse Groenlanden lopen geen risico verband houdend met het Vinkeveense gebied en De Ronde Venen loopt geen risico in verband met het werkgebied van Stichtse Groenlanden van vòòr 2018.

Het recreatieschap zorgt voor 'beheer & onderhoud' en 'toezicht & handhaving' op de volgende terreinen: Strijkviertel, Oortjespad, Eend, Grutto, Maarsseveense Plassen, Vinkeveense Plassen, Salmsteke, 't Waal, De Leijen, Heulsewaard, Middelwaard, Cattenbroek, Nedereindse Plas, Laagraven, Haarrijnse Plas, Ruigenhoek en de Meerlobrug. Maar ook kilometers lange routes voor wandelaars, fietsers, ruiters en kanoërs.

KAARTJE WERKGEBIED STICHTSE GROENLANDEN

3. ONZE UITVOERINGSORGANISATIE

Recreatie Midden-Nederland is de uitvoeringsorganisatie voor Recreatieschap Stichtse Groenlanden. Recreatie Midden-Nederland is een bedrijfsvoeringsorganisatie van en voor recreatieschap Stichtse Groenlanden, Plassenschap Loosdrecht e.o. en de Provincie Utrecht. Sinds 1 januari 2018 maakt het Routebureau Utrecht ook deel uit van Recreatie Midden-Nederland.

Recreatie Midden-Nederland zorgt voor de uitvoering van de taken van de recreatieschappen en levert de gevraagde ambtelijke ondersteuning en advisering van het bestuur. Er zijn circa 60 mensen in dienst van Recreatie Midden-Nederland, waarvan ongeveer de helft 'buiten' werkzaam is.

4. AMBITIES & DOELEN

Wij hanteren als recreatieschap een aantal uitgangspunten:

- ✓ regio Utrecht groeit en daarmee de vraag naar recreatievoorzieningen;
- ✓ het recreatieaanbod moet aansluiten bij de behoefte van recreanten;
- ✓ publieke recreatievoorzieningen moeten voor iedereen toegankelijk en betaalbaar blijven.

Het bestuur van het recreatieschap heeft deze uitgangspunten voor de beleidsperiode 2019-2022 vertaald in drie aandachtsgebieden voor beide programma's:

Programma A

1. Begroting in evenwicht
2. Ervaringen uit het Ontwikkelplan 2015-2018
3. Keuzes maken om een aantrekkelijk, toegankelijk en betaalbaar recreatieaanbod in de toekomst te garanderen

Programma B

1. Begroting in evenwicht
2. Uitvoeren achterstallig en planmatig onderhoud
3. Inspelen op nieuwe vraag van recreanten door ondernemers meer ruimte te bieden

A vibrant photograph of children playing in a water park fountain. The scene is filled with splashing water and bright colors. In the foreground, a young boy is seen from the side, looking towards the fountain. Other children, including a girl in a blue and red bikini and a boy in orange shorts, are actively playing. The background shows more children and a clear blue sky. A white rectangular box is overlaid on the upper part of the image, containing the text 'PROGRAMMA A'.

PROGRAMMA A

I. BEGROTING IN EVENWICHT

Vanaf 2018 ontstaan er structurele tekorten in Programmabegroting

A. Dit heeft onder meer de volgende oorzaken:

INKOMSTEN:

- Ca. 30% van de inkomsten komen voort uit exploitatie, oftewel het uitbaten van onze terreinen en voorzieningen. Dit doen we door middel van terreinverhuur voor evenementen en het aantrekken van en sluiten van overeenkomsten met ondernemers die erfpacht betalen om horeca- en recreatievoorzieningen te exploiteren op onze terreinen.
- Ca. 70% van de inkomsten bestaan uit de deelnemersbijdragen, die bijdragen van de gemeenten en provincie;
 - Deze bijdrage wordt gebaseerd op het aantal inwoners. In de afgelopen budgetperiode was de bijdrage gebaseerd op het inwoneraantal van 2015, terwijl het werkelijke inwoneraantal nu 3% hoger ligt en blijft stijgen.
 - Van 2011 tot en met 2017 zijn de deelnemersbijdragen niet geïndexeerd waardoor er een (relatief) lager budget beschikbaar is.
 - In de periode 2011-2014 is een bezuiniging van 5% doorgevoerd: de deelnemersbijdragen zijn met 5% verlaagd.

UITGAVEN:

- Door de aantrekkende economie nemen de kosten voor 'beheer & onderhoud' toe.
- De kosten voor 'ontwikkeling' (de vernieuwing van bestaande terreinen en recreatievoorzieningen) hebben geen structurele dekking, maar worden uit incidentele inkomsten of meevallers gefinancierd.
- De gebiedsontwikkelingen (in het buitengebied) die zijn ingezet met het Ontwikkelplan 2015-2018 gaan gepaard met kostbare en tijdrovende participatietrajecten. Bovendien blijkt het draagvlak voor dergelijke gebiedsontwikkelingen vaak onvoldoende om recreatieconcepten te ontwikkelen en evenementen te faciliteren waarmee het schap haar inkomsten kan vergroten.

Omdat de begroting 2018 geen structureel evenwicht laat zien, heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) het recreatieschap eind 2017 onder preventief toezicht geplaatst. Na vaststelling van een structureel sluitende meerjarenbegroting zal het preventief toezicht worden opgeheven. Hiervoor is een verhoging van de deelnemersbijdrage van 10% onvermijdelijk. Nog eens 10% verhoging is nodig om de gestarte vernieuwing van bestaande terreinen en recreatievoorzieningen te realiseren.

II. ERVARINGEN UIT HET ONTWIKKELPLAN 2015-2018

De afgelopen jaren zijn de recreatieterreinen met (beperkt) beschikbare budgetten op peil gehouden. Tegelijkertijd hadden we de ambitie om de terreinen en voorzieningen beter aan te laten sluiten bij de veranderende vraag én om de dekkinggraad te vergroten, oftewel de inkomsten uit huur en erfpacht te vergroten door de voorzieningen zo te ontwikkelen dat ze hun beheerlasten zoveel mogelijk zelf dragen.

ECHTER:

- Het verdienvermogen dan wel de dekkinggraad is te optimistisch ingeschat. In meerdere projecten blijkt dat het realiseren van grote recreatievoorzieningen niet haalbaar is in de omgeving. Hierdoor moet onze (verdien)ambitie naar beneden worden bijgesteld. Het recreatieschap heeft veel recreatiegebieden die getypeerd worden als 'koestergebied', wat wil zeggen dat een gebied veel bezoekers trekt, maar ook veel ruimtelijke beperkingen heeft om te ontwikkelen. Ook hierdoor is het genereren van hogere inkomsten vaak niet haalbaar.
- Doorlooptijden zijn te ambitieus gebleken en niet alle gewenste vernieuwingen blijken haalbaar. Enerzijds omdat de duur van planologische procedures is onderschat. Zo heeft het 6 jaar geduurd voordat de ontwikkeling van het Oortjespad planologisch mogelijk werd. En het heeft de ondernemer voor de Oefengolf Ruigenhoek ruim 2 jaar gekost

om de benodigde stukken voor het bestemmingsplan aan te leveren. Anderzijds omdat het creëren van draagvlak bij omwonenden meer inzet en middelen vraagt dan vooraf was ingeschat. Voor de ontwikkeling van een recreatieconcept bij 't Waal is een uitvoerig participatietraject met omwonenden en belanghebbenden doorlopen. Daarnaast werden voor meerdere terreinen (Hampoort, Heemstede-Noord, De Leijen) ondernemers gevonden die in een latere fase zijn afgehaakt.

- Wegens onvoldoende capaciteit en ontoereikend budget zijn niet alle ontwikkelingen gestart. Het merendeel van de ontwikkelingen die in het Ontwikkelplan staan, zijn in uitvoering maar nog niet afgerond. Zo is voor Salmsteke veel tijd geïnvesteerd in het tot stand brengen van samenwerking binnen een grotere ontwikkeling dan het recreatie-terrein (namelijk het dijkversterkingsprogramma 'Sterke Lekdijk' van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) en is nog een aantal jaar nodig voor uitvoering van alle onderdelen. Op Strijkviertel is in 2017 een geschikte partij voor een horecaconcept gevonden en wordt de realisatie in 2019 verwacht. Voor de Nedereindse Plas moet eerst gezamenlijk worden bepaald welke koers mogelijk en wenselijk is voor de toekomst. Met gevestigde ondernemers, zoals Down Under (Laagraven) en de Forelvisvijver (Ruigenhoek), wordt gekeken waar mogelijkheden voor uitbreiding van activiteiten liggen.

III. KEUZES MAKEN OM EEN AANTREKKELIJK, TOEGANKELIJK EN BETAALBAAR RECREATIEAANBOD IN DE TOEKOMST TE GARANDEREN

Het dagelijks bestuur van Recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft zich, tijdens een aantal strategische sessies, een beeld gevormd van regionale ontwikkelingen op het gebied van vrijetijdsbesteding en het recreatieve aanbod. De belangrijkste ontwikkelingen, die mee zijn genomen bij onze beleidsplannen zijn: het groeiend aantal inwoners in de regio en de grote diversiteit aan inwoners met verschillende 'leefstijlen' en daarmee verschillende behoeften en wensen ten aanzien van recreatiegebieden en -voorzieningen.

Als gevolg van de bevolkingsgroei en de binnenstedelijk verdichting, neemt de behoefte aan recreatiemogelijkheden in het buitengebied toe. Tegelijkertijd zijn de mogelijkheden om te kunnen recreëren en de bereikbaarheid van het buitengebied een voorwaarde voor de verwachte

groei. De voor ons relevante trends en ontwikkelingen staan verder beschreven in hoofdstuk 5 en meer uitgebreid in bijlage 2.

De regio Utrecht blijft een aantrekkelijke omgeving om te wonen, werken en recreëren. Het recreatieschap wil hier aan bij blijven dragen door te zorgen voor een passend recreatieaanbod 'binnen handbereik'. Hiervoor moet de inrichting en bekendheid van de bestaande recreatieterreinen en -voorzieningen verbeterd worden. Te meer omdat de terreinen en voorzieningen in staat moeten zijn om intensiever gebruikt te worden door grotere aantallen bezoekers. Deze uitdaging gaan we graag aan, maar daarvoor zal de deelnemersbijdrage in Programma A wel moeten worden verhoogd.

A photograph of two canoes on a calm lake at sunset. The foreground canoe is light blue and contains a red-lidded container, a white bag, and a wooden paddle. The background canoe is green and has 'no-nah' written on its side. The water is still, reflecting the golden light of the setting sun. A white text box is overlaid on the upper part of the image.

PROGRAMMA B

In 2018 wordt een meerjarenprogramma voor de Vinkeveense Plassen opgesteld, waarin de (lopende) projecten worden ondergebracht. Het meerjarenprogramma geeft invulling aan de opgave voor recreatiegebied de Vinkeveense Plassen (programma B).

De basis voor dit programma is het Toekomstplan Vinkeveense Plassen en heeft als doel:

1. ook in 2024 – na het wegvallen van de bijdrage van Amsterdam – tot een sluitende begroting te komen;
2. het inhalen van achterstallig onderhoud en het realiseren van gepland onderhoud;
3. inspelen op de veranderende vraag van recreanten door ondernemers meer ruimte te bieden.

I. BEGROTING IN EVENWICHT

De deelnemersbijdrage voor programma B is als volgt opgebouwd: de provincie Utrecht betaalt jaarlijks een deelnemersbijdrage van € 497.000,- + € 230.000,- (voor de jaren 2018-2032 voor de uitvoering van de tweede fase van het Toekomstplan Vinkeveense Plassen), de gemeente De Ronde Venen betaalt een bedrag van € 463.400,-. Deze bedragen worden jaarlijks geïndexeerd. De gemeente Amsterdam betaalt tot 2023 een vast bijdrage van € 232.600,-.

Om te komen tot een sluitende begroting – na het wegvallen van de deelnemersbijdrage van de gemeente Amsterdam in 2023 – wordt gekoerst op het verminderen van personele inzet en het verlagen van beheer- en onderhoudskosten. De personele capaciteit moet worden teruggebracht naar 7,6 fte. Daarnaast wordt gekeken hoe we de beheer- en onderhoudskosten van de legakkers en zandeilanden verder kunnen verlagen. Een eerste stap is in 2017 gezet met de verkoop van veenweideterreinen en legakkers. In de periode 2019-2022 zetten we in op de exploitatie van de zandeilanden met als uitgangspunt (de kosten voor) het beheer bij ondernemers onder te brengen.

Het bestemmingsplan Vinkeveense Plassen dat waarschijnlijk medio 2019 wordt vastgesteld, biedt ruimte aan meer ondernemerschap op de zandeilanden. Dat biedt mogelijkheden om de opbrengsten uit erfpacht en concessies te vergroten. Als de pilot met dagpenningen voor de duikzone in 2018 slaagt, wordt vanaf 2019 verder ingezet op het verhogen van de duikinkomsten.

II. UITVOEREN ACHTERSTALLIG EN PLANMATIG ONDERHOUD

De komende 10 jaar worden bijna alle beschoeiingen van de zandeilanden en legakkers, die in bezit zijn van het schap, voorzien van een nieuwe beschoeiing. Deze vernieuwing is noodzakelijk door het achterblijven van investeringen in de beschoeiingen in de afgelopen periode. Voormalig deelnemer Amsterdam betaalt mee aan deze investering.

Na de eerste tranche die in 2018 is afgerond, vindt de tweede beschoeiingstranche plaats in de periode 2021-2024. De projectleider beschoeiingen neemt het voortouw in de voorbereidingen en aanbesteding van de volgende tranches.

III. INSPELEN OP NIEUWE VRAAG VAN RECREANTEN DOOR ONDERNEMERS MEER RUIMTE TE BIEDEN

Ook voor programma B heeft het dagelijks bestuur zich, tijdens een aantal strategische sessies, een beeld gevormd van regionale ontwikkelingen op het gebied van vrijetijdsbesteding en het recreatieve aanbod. De belangrijkste ontwikkelingen zijn het groeiend aantal inwoners in de regio en de grote diversiteit aan inwoners met verschillende 'leefstijlen' en daarmee verschillende behoeften en wensen ten aanzien van recreatiegebieden en -voorzieningen. De voor ons relevante trends en ontwikkelingen staan verder beschreven in hoofdstuk 6 en meer uitgebreid in bijlage 2.

De Vinkeveense Plassen spelen in op de groeiende bevolking en het daarmee samenhangende groeiende aantal recreanten in de regio. Tegelijkertijd wil het recreatiegebied toeristen trekken. Het dagelijks bestuur heeft de ambitie om de Vinkeveense Plassen in de komende jaren te ontwikkelen tot een gebied met een veelzijdiger en groter aanbod aan recreatieve voorzieningen, dat inspeelt op de vraag van de recreant en de toerist. Duikers, vissers, zeilers, wandelaars, strand- en waterliefhebbers krijgen meer mogelijkheden, horecavoorzieningen en overnachtingsmogelijkheden. Om dat te bereiken bieden we ruimte aan de recreatiebedrijven om eigentijdse recreatie- en horecaconcepten te ontwikkelen. Zo blijft het aanbod ook aansluiten op de huidige en toekomstige vraag.

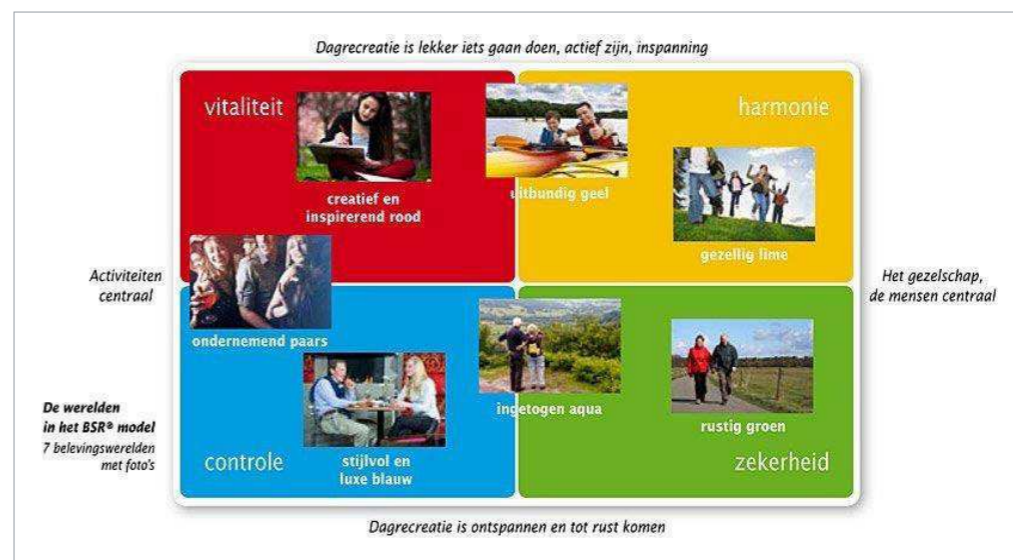
5. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

We zien voor de komende tijd twee belangrijke ontwikkelingen: de groei van het inwonersaantal en de grote diversiteit aan soorten inwoners/leefstijlen.

Het aantal inwoners in ons werkgebied stijgt naar verwachting tot 2040 met ca. 17%. Natuurlijk betekent meer inwoners ook meer druk op recreatiegebieden en paden. Er is bij deze stijging van inwoners een tekort aan recreatiegebieden, wandel- en fietspaden. Op deze ontwikkeling moeten en willen we anticiperen.

Een andere ontwikkeling is de grote diversiteit aan 'leefstijlen' van de inwoners in de regio. Inwoners verschillen niet alleen in demografisch opzicht (leeftijd, geslacht, opleiding), maar vooral ook in wensen, motieven, behoeften en interesses met betrekking tot dagrecreatie. Het is daarom van belang doelgroepen te onderscheiden waarin beide aspecten zijn opgenomen. Wij gebruiken daarvoor de zogeheten leefstijlprofielen uit de Leisure leefstijlenatlas dagrecreatie van Recron. Wie zijn de inwoners van de gemeenten in de provincie Utrecht, wat zijn hun wensen en behoeften met betrekking tot dagrecreatie? De atlas beschrijft zeven recreantenprofielen en gaat in op de verschillen en overeenkomsten tussen die profielen.

De recreatiegebieden en -voorzieningen in regio Utrecht spreken nu vooral de doelgroep gezinnen aan (geel). Voor sportieve inwoners (paars) en de inwoners met behoefte aan ontspanning (lime) en luxe (blauw) is minder aanbod aan voorzieningen. Meer diversiteit is wenselijk en nodig. Het bestuur van recreatieschap Stichtse Groenlanden wil zich inspannen om de bestaande voorzieningen beter aan te laten sluiten bij de verschillende leefstijlen.

Bron: BSR model Smart Agent / RECRON Innovatie Campagne

6. UITGANGSPUNTEN BELEID EN BEGROTING (KEUZES, RICHTING):

Het programma van Recreatieschap Stichtse Groenlanden richt zich op het bevorderen van de belangen van openluchtrecreatie. Dit doen we door te zorgen voor het in stand houden en ontwikkelen van openbare recreatiemogelijkheden met een lage toegangsdrempel. Daarnaast dragen we zorg voor de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische elementen die de kwaliteit voor de recreatie bepalen.

UITGANGSPUNTEN BUDGETPERIODE 2019-2022:

1. Het reguliere beheer vindt sober en doelmatig plaats op basis van het principe van schoon, heel en veilig, en (voor zover te meten) op niveau van een rapportcijfer 6.
2. De dotatie groot onderhoud vindt plaats op basis van de in de afgelopen jaren gehanteerde methode .
3. De aan Recreatie Midden-Nederland af te dragen personeelslasten ontwikkelen zich conform cao-provincies.
4. De deelnemersbijdragen worden geïndexeerd conform CPB.
5. De verdeelsleutel voor de deelnemersbijdragen volgen uit de Bijdrage-regeling:
 - a. De deelnemersbijdragen voor programma A worden verdeeld op basis van 30,9% voor de provincie Utrecht, 34,2% voor de gemeente Utrecht en 34,9% voor de deelnemende gemeenten. Het deel van de

deelnemende gemeenten wordt verdeeld op basis van het inwoneraantal van het begrotingsjaar.

- b. De deelnemersbijdrage voor programma B is als volgt opgebouwd:
 - de provincie Utrecht betaalt jaarlijks een deelnemersbijdrage van € 497.000,- + € 230.000,- (voor de jaren 2018-2032 voor de uitvoering van de tweede fase van het Toekomstplan Vinkeveense Plassen).
 - de gemeente Amsterdam betaalt tot 2023 een vast bijdrage van € 232.600,-.
 - Het resterende bedrag dat nodig is om tot een kostendekkende bijdrage voor het werkgebied Vinkeveense Plassen te komen, komt voor rekening van de gemeente De Ronde Venen.
6. De eigen inkomsten worden geïndexeerd conform CPB.
7. Als basis voor inkomsten uit bezoek aan het strandbad Maarsseveen wordt uitgegaan van 80.000 betalende bezoekers (programma A).

De uitgangspunten voor de budgetperiode worden gespecificeerd in uitgangspunten voor de programmabegroting.

UITGANGSPUNTEN PROGRAMMABEGROTING 2019:

1. In overeenstemming met de uitgangspunten voor de budgetperiode 2019-2022 (zie punt 3, 4 en 6 hierboven) is een verhoging van de deelnemersbijdrage van 1,9% nodig om de loon- en prijsontwikkelingen te blijven volgen:
 - a. Het te hanteren prijsindexcijfer bedraagt, op basis van de cijfers 2017 en de verwachtingen 2018, voor 2019 1%. Ook in de meerjarenraming wordt met deze 1% prijsindex gerekend;
 - b. Ook voor de ontwikkeling van de eigen inkomsten (tarieven voor ontheffingen, gebruik terreinen e.d.) zal een stijgingspercentage van 1% ten opzichte van 2018 worden aangehouden;
 - c. In de Kadernota 2019 van Recreatie Midden-Nederland is rekening gehouden met een verhoging van de deelnemersbijdrage aan de bedrijfsvoeringsorganisatie van 3,1% ten opzichte van 2018.
2. De deelnemersbijdrage van programma A wordt als volgt verhoogt (zie ook bijlage):
 - a. Programma A is in 2018 onder preventief toezicht gesteld door het ministerie van BZK. Na vaststelling van een structureel sluitende meerjarenbegroting zal het preventief toezicht worden opgeheven. Om de begroting van programma A structureel in evenwicht te brengen is een verhoging van 10% (inclusief 1,9% loon- en prijsstijgingen) onvermijdelijk.
 - b. Tijdens het traject 'Strategische Keuzes' is voorgesteld om de deelnemersbijdrage met een tweede 10% te verhogen om de benodigde structurele ontwikkelinzet te kunnen borgen.

3. Per 1 januari 2018 is het recreatieschap middels een dienstverleningsovereenkomst (DVO) één van opdrachtgevers van het Routebureau Utrecht. Het bedrag dat hiermee gemoeid is bedraagt in 2019 ten hoogste € 129.200 (voor programma A) en € 32.500 (voor programma B).
4. Inschatting is dat de evenementenmarkt in 2019 ongeveer gelijk blijft aan voorgaande jaren. Daarom ramen we bij programma A net als voorgaande jaren in de begroting 2019 € 90.000 inkomsten uit evenementen.

BIJLAGEN

PROGRAMMA A: OPBOUW VAN DE DEELNEMERSBIJDRAGEN

		Bijdrage 2018 per deelnemer		Bijdrage 2019 per deelnemer	Bijdrage 2019 per deelnemer	Verschil bijdrage 2018 en 2019	Verschil bijdrage 2018 en 2019		Bijdrage 2019 per inwoner
	<i>Begroting 2018: Verdeelsleutel obv aantal inwoners 2015</i>		<i>Begroting 2019: Verdeelsleutel obv aantal inwoners 2018***</i>	<i>Gecorrigeerd met 10% ivm begrotings- tekort</i>	<i>Inclusief 10% voor structurele ontwikkelinzet</i>	<i>Absoluut (uitgedrukt in euro's)</i>	<i>Relatief (uitgedrukt in per- centage)</i>	<i>Inwoner aantallen 2018***</i>	<i>Bijdrage per inwoner</i>
Utrecht (PV) ****	30,90%	€ 773.000	30,90%	€ 852.700	€ 930.200	€ 157.200	20,34%	1.330.300	
Utrecht (gemeente) ****	34,20%	€ 855.600	34,20%	€ 943.700	€ 1.029.500	€ 173.900	20,32%	370.900	
Gemeenten	34,90%	€ 880.000	34,90%	€ 963.100	€ 1.050.500	€ 170.500			
De Bilt *	1,25%	€ 32.900	1,31%	€ 36.100	€ 39.400	€ 6.500	19,76%	9.800	€ 4,01
Houten	6,56%	€ 165.400	6,58%	€ 181.600	€ 198.100	€ 32.700	19,77%	49.300	€ 4,01
IJsselstein	4,28%	€ 115.800	4,56%	€ 125.800	€ 137.200	€ 21.400	18,48%	34.200	€ 4,01
Lopik	1,87%	€ 47.900	1,89%	€ 52.200	€ 56.900	€ 9.000	18,79%	14.200	€ 4,01
Nieuwegein	8,44%	€ 208.300	8,25%	€ 227.700	€ 248.400	€ 40.100	19,25%	61.900	€ 4,01
Stichtse Vecht **	5,55%	€ 137.600	5,44%	€ 150.100	€ 163.700	€ 26.100	18,97%	40.800	€ 4,01
Woerden	6,95%	€ 172.100	6,87%	€ 189.600	€ 206.800	€ 34.700	20,16%	51.500	€ 4,01
Totaal	100,00%	€ 2.508.600	100,00%	€ 2.759.460	€ 3.010.200	€ 501.600	20,00%		

De voorgestelde deelnemersbijdrage per inwoner is € 4,01.

* Het aantal inwoners van de gemeente De Bilt heeft betrekking op de inwoners van de gemeente Maartensdijk.

** Het inwoneraantal van de gemeente Stichtse Vecht heeft betrekking op inwoners in de kernen van de gemeente Maarssen. De gemeenten Breukelen en Loenen aan de Vecht en de bijhorende kernen nemen van oudsher deel aan het Plassenschap Loosdrecht e.o.

*** Ten tijde van het opstellen van de uitgangspunten voor de begroting 2019, zijn de inwoneraantallen 2018 nog niet bekend. Er wordt daarom gerekend met de laatst bekende inwoneraantallen. Achteraf zal een verrekening plaatsvinden op basis van het daadwerkelijke inwoneraantal.

**** De bijdrage van de provincie Utrecht en de gemeente Utrecht is een vast percentage van de totale deelnemersbijdrage. Deze percentages zijn niet gebaseerd op aantal inwoners.

OPBOUW VAN DE DEELNEMERSBIJDRAGEN VOOR PROGRAMMA B:

Deelnemer	2019
provincie Utrecht	€ 427.300,-
gemeente Amsterdam	€ 232.600,-
gemeente De Ronde Venen	€ 468.900,-

** De voorgestelde deelnemersbijdrage voor de inwoners van gemeente De Ronde Venen is ca. €11 per inwoner.*

BIJLAGE 1

INWONERAANTALLEN EN PROGNOSES VAN HET CBS PER DEELNEMER

<i>Perioden</i>	<i>Inwoneraantal</i>	<i>1-1-2015</i>	<i>1-1-2016</i>	<i>1-1-2017</i>	<i>prognose 2018</i>	<i>prognose 2022</i>	<i>prognose 2030</i>	<i>prognose 2040</i>
Utrecht (provincie) Totaal	<i>x 1 000</i>	1.263,6	1.273,6	1.284,5	1.295,9	1.330,3	1.387,4	1.438,6
Utrecht (gemeente)	<i>x 1 000</i>	334,2	339,0	343,0	349,8	370,9	405,6	436,3
De Bilt: Maartensdijk (22,9%)	<i>x 1 000</i>	9,7	9,7	9,8	9,6	9,5	9,5	10,0
Houten	<i>x 1 000</i>	48,6	48,8	49,3	49,2	49,8	50,1	50,3
IJsselstein	<i>x 1 000</i>	34,1	34,1	34,2	33,6	32,5	30,7	30,4
Lopik	<i>x 1 000</i>	14,1	14,2	14,2	14,3	14,2	13,3	12,8
Nieuwegein	<i>x 1 000</i>	61,3	61,7	61,9	63,2	64,0	65,2	66,0
Stichtse Vecht: Maarssen (63,3%)	<i>x 1 000</i>	40,5	40,6	40,8	41,3	42,1	42,8	42,9
Woerden	<i>x 1 000</i>	50,6	51,2	51,5	51,7	52,7	54,0	54,8
De Ronde Venen	<i>X 1 000</i>	42,6	42,6	42,7	42,6	42,6	42,5	42,3

BIJLAGE 2: TRENDS

Er zijn verschillende maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de vrijetijdsbesteding. Vergrijzing, digitalisering, stagnerende regionale mobiliteit, aandacht voor natuur en milieu zijn hier voorbeelden van. De recreant wordt kritischer en mondiger, let op een goede prijs-kwaliteitverhouding en is op zoek naar beleving en het 'echte verhaal'. Daarnaast is er meer aandacht voor gezondheid (bewegen) en duurzaamheid (verantwoord).

Door de toenemende verkeersdruk op (regionale) wegen en door de behoefte van de gebruiker om veel te doen in de vrije tijd, richten recreanten zich steeds meer op de regio waarin ze wonen. De regionale omgeving wordt steeds belangrijker voor het besteden van de vrije tijd. Dit geldt voornamelijk voor activiteiten als wandelen, fietsen en recreatief winkelen. Mensen zijn in toenemende mate slechts bereid te reizen voor bijzondere evenementen.

OVERIGE RELEVANTE ONTWIKKELINGEN ZIJN:

- ✓ Het aandeel ouderen stijgt de komende tijd flink. Rond 2038 is 24% van de bevolking 65 jaar of ouder. Ouderen zijn daardoor een steeds om-

vangrijkere doelgroep voor recreatie, met relatief veel tijd en geld. Door de vergrijzing neemt het aantal alleenstaanden toe. Ondanks het groeiende aantal alleenstaanden lijkt de traditionele individualisering op een einde te lopen. Het groepsgevoel komt weer terug.

- ✓ De digitalisering heeft gevolgen voor de vraag naar recreatie. Nieuwe technologieën bieden volop mogelijkheden om in te spelen op de beleveniseconomie. De moderne recreant wil steeds vaker zelf zijn tocht samenstellen op basis van eigen voorkeuren. De digitale recreatieve infrastructuur zal zodanig moeten worden opgezet dat recreanten een uitstapje op maat kunnen samenstellen.
- ✓ In de afgelopen jaren steeg het aantal vrijetijdsactiviteiten, terwijl de gemiddelde bestede tijd per vrijetijdsactiviteit in dezelfde periode daalde. De schaarse beschikbare vrije tijd moet zo optimaal mogelijk ingevuld worden. De vraag naar kwaliteit zal daardoor toenemen. Ook de behoefte aan comfort en luxe neemt toe, vooral onder de oudere doelgroep, maar ook aan rust en eenvoud. Verder bestaat er behoefte aan kleinschaligheid en authenticiteit.
- ✓ Recreanten 'zappen' van de ene beleving naar de andere. De ene keer wil de recreant volledig opgaan in een andere wereld en struinen door de wildernis en de andere keer zoekt hij het amusement op in een leisu-

reparatie. Niet iedereen neemt deel in het versnellingsproces. Deze recreanten zijn op zoek naar een meer natuurlijke, realistische, authentieke, spirituele, vriendelijke, duurzame, sociale en gezonde ervaring. De ene recreant is de andere niet. Eenzelfde gebeurtenis kan door mensen zeer verschillend beleefd worden, afhankelijk van karakter, kennis, ervaring, leeftijd e.d. Recreanten willen een ervaring die bij hun leefstijl past.

- ✓ Het landschap ontwikkelt zich tot een recreatielandschap. Kwaliteit, variatie, recreatie op maat en vernieuwing zullen steeds belangrijker worden. Door de verwachte bevolkingsgroei zal de recreatievraag de komende jaren in de provincie Utrecht (met name vanuit de stad Utrecht) stijgen. Voor de regio Utrecht geldt dat de vergrijzing minder is dan in de rest van Nederland en dat er een groeiende behoefte is aan beleving en variatie. De opvangcapaciteit op de bestaande recreatieterreinen dient verhoogd te worden om de recreatiedruk te accommoderen. Dit kan door middel van door ontwikkelen: variëren en intensiveren van het aanbod.

TRENDS IN DE VRIJETIJDSECTOR ZIJN ONDER MEER:

- ✓ Vrije tijd neemt niet meer af.
- ✓ Internet is de start van vrijetijd.
- ✓ Vrije tijd kent geen tijd, het is een 24-uurs economie. Kansen voor spreiden

ding seizoenen en week.

- ✓ 'FusionTime': mix van vrijetijdsaanbod, vrije tijd en werk. We mixen onze vrije tijd steeds meer met werk en andere verplichtingen.
- ✓ Ook het aanbod mixt zich. 'Dynamic packaging' oftewel meer maatwerk door middel van stapeling of combinatie van vrijetijdsproducten. Meer samenwerking van lokale ondernemers.
- ✓ WIFI is in onze vrije tijd onmisbaar geworden, net als de smartphone en tablet. Deze worden ook steeds vaker onderdeel van onze vrijetijdsbelevingen. Real time delen van beleving en mening m.b.v. social media.
- ✓ IWIN (I Want It Now, always connected): groeiende informatiebehoefte op plaats van bestemming (m.b.v. smartphone).
- ✓ Share-connected, we willen momenten en belevingen echt samen live delen. Het gaat echter ook over de opkomst van share-initiatieven waarbij een lager budget en het internet een rol spelen.
- ✓ PuurNatuur geeft aan dat we weer terug willen naar de natuur, van echt eten houden en originele, pure en duurzame belevingen willen. Kansen voor groen-toerisme en dagtochten in teken van natuur en ontspanning, groei voor plattelandstoerisme en aandacht voor streekproducten, kansen voor betere ontsluiting van natuur en platteland.
- ✓ Welzijn gaat voor welvaart. Ook onze gezondheid en levensstijl blijven belangrijk. Wellness in de breedste zin van het woord, zowel fysiek als mentaal, staat voorop.

COLOFON

EEN UITGAVE VAN

Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Met medewerking van: Recreatie Midden-Nederland
Voorgelegd op [datum 2018]

VORMGEVING

Bram Peulers: www.brampeulers.nl

Aanleverschema 2019

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

P&C-document	Datum vaststelling DB/AB	Datum verzending naar deelnemers (griffies)	Voor kennisgeving of zienswijze?	Datum zienswijze retour	Datum vaststelling DB/AB
- Kadernota 2020	<i>Week 48</i> DB 28 nov. 2018	<i>Week 48</i> 29/30 nov. 2018	Zienswijze	<i>Week 5</i> 28 januari 2019	DB 6 feb. 2019 AB 20 feb. 2019
- Ontwerp Begroting 2020 - Ontwerp Jaarrekening 2018	<i>Week 15</i> DB 10 april 2018	<i>Week 15</i> 11/12 april 2018	Zienswijze	<i>Week 23</i> 5 juni 2019	DB 19 juni 2019 AB 3 juli 2019
- Begroting 2020 - Jaarrekening 2018	<i>Week 27</i> AB 3 juli 2018	<i>Week 27</i> 4/5 juli 2018	Kennisgeving	n.v.t.	n.v.t.

Deelnemers dienen een eventuele zienswijze binnen de wettelijke termijn van 8 weken in te dienen. In de praktijk is dit vaak niet haalbaar. Waar mogelijk komen we de deelnemers zoveel als mogelijk tegemoet door onze P&C-cyclus zover mogelijk op te rekken. Dit heeft erin geresulteerd dat de deelnemers ca.:

- 10 weken de tijd hebben voor een zienswijze op de kadernota;
- 8 weken de tijd hebben voor een zienswijze op de ontwerp begroting en jaarrekening.

Als we de zienswijze niet voor genoemde datum retour ontvangen, kunnen we deze niet verwerken in de definitieve stukken ofwel betrekken bij de beraadslaging en besluitvorming hierover. Te laat ingediende zienswijzen op een kadernota en/of ontwerp begroting zullen – waar mogelijk – worden gebruikt bij het opstellen dan wel de beraadslaging en besluitvorming van respectievelijk begroting en/of begrotingswijziging.

NB. Conform artikel 30 van de GR wordt geen zienswijze gevraagd voor begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de begrote deelnemersbijdragen en/of een beleidswijziging tot gevolg hebben.